

XVIII

Congrés d'Història de la Medicina Catalana

Igualada-Montserrat
20-22 de juny de 2014

Organitza

Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya
Societat Catalana d'Història de la Medicina
Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada

PRESENTACIÓ

En arribar a l'inici del XVIII Congrés d'Història de la Medicina Catalana, us volem donar la benvinguda a la ciutat d'Igualada. Ha estat una tasca de dos anys, temps en el qual, entre tots, hem anat teixint aquest programa que avui presentem.

Tenim l'antecedent de l'any 1996, quan en aquesta ciutat vàrem organitzar les Jornades de les Ciències de la Salut de l'Anoia, amb motiu de la inauguració del curs 96-97 de la Societat Catalana d'Història de la Medicina que van concloure amb l'èxit esperat gràcies a la participació de molts de vosaltres. Divuit anys després ens correspon l'organització d'aquest XVIII Congrés, una segona oportunitat per aportar o adquirir les novetats en la recerca de la història de la medicina i altres ciències de la salut.

Els temes generals comprenen tot l'abast de possibilitats per poder aportar les dades històriques de les diferents especialitats que conformen les ciències de la salut: **Museus d'Història de les Ciències de la Salut**; àrees de **Farmàcia, Infermeria, Medicina, Odontologia i Podologia**; **Biografies, Temes lliures**. També hem volgut dedicar un apartat als **Aspectes sanitaris del segle XVIII**.

Des de l'organització volem donar les gràcies a totes les persones que han col·laborat perquè aquest congrés pugui estar a l'alçada dels precedents. Divuit anys representen la majoria d'edat i això ens permetrà fer un balanç d'allò que els historiadors de la medicina i les ciències de la salut han estat capaços d'investigar i aportar-ho a la comunitat científica.

Voldríem retre homenatge als anteriors presidents, els que ens acompanyen i els que ja no estan amb nosaltres. Gràcies a tots ells i a la vostra col·laboració hem pogut arribar fins aquí.

L'any 1975 es va celebrar un congrés compartit entre Barcelona i Montserrat. Seguint aquesta iniciativa i donada la rellevància de la data, hem volgut realitzar part del congrés en el cor de Catalunya. Per a nosaltres és un goig ser nexa d'unió entre Igualada i Montserrat.

Us desitgem un bon congrés.

Dr. Josep M. Ustrell i Torrent
President

Rosa M. Parés i Marimon
Vicepresidenta

NORMES PER A LA PUBLICACIÓ DE TREBALLS

Gimbernat. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència acceptarà, per a la seva publicació, treballs relacionats amb aquesta temàtica, redactats en qualsevol llengua usual en el món científic del nostre medi. Es valorarà positivament l'**originalitat** de les aportacions.

Per a ser publicats, la revista demanarà l'informe positiu d'un referee. Tindran preferència per a la seva publicació els treballs que reuneixin les següents condicions:

- El text s'ha de rebre amb doble suport: en paper, correctament imprès, i digital, per les vies més habituals: correu ordinari i e-mail. En cap cas s'acceptaran textos manuscrits ni mecanoscrits.
 - S'aconsella que l'extensió del text no sobrepassi les 15 pàgines de text de la revista (37.000 caràcters).
 - Sempre que s'acompanyin de taules, gràfiques o fotografies, caldrà enviar-les en full apart, editades correctament i en suport informàtic en alta resolució.
 - Les notes han d'anar correctament numerades, i situades dins del text al final de l'article, i no a peu de pàgina.
 - La bibliografia s'ha d'atendre a criteris de rigor. S'ha d'adaptar a les següents indicacions:
 - Per un mateix treball ha d'estar feta amb un criteri uniforme.
 - Ha de contenir indicacions suficients perquè un altre investigador pugui localitzar correctament el treball.
 - Tot i que publicacions diferents segueixen criteris diferents, és preferible que s'adapti a les normes internacionals més acceptades en les revistes de medicina (normes de Vancouver). En esquema:
 - * Per a la cita d'un article: Autor(s) Cognom Inicial del nom. Títol exacte del treball. Revista (abreujada) any; volum(número):pàgina d'inici-pàgina del final. (no repetir els números iguals de desenes i centenes).
 - * Per a la cita d'un llibre: Autor(s) Cognom Inicial del nom. Títol exacte del llibre. Número d'edició (número aràbic i ed). Ciutat d'edició: Editorial; any.
- Una bibliografia considerada deficient pot ser causa de no acceptació de l'article.

- Els autors procediran a una revisió sistemàtica i acurada dels originals, que no podran contenir errades lingüístiques ni tipogràfiques.
- Cal que tots els treballs s'acompanyin d'un resum de màxim sis línies (420 caràcters), tant en català com en castellà i d'un llistat de paraules-clau, amb un màxim de cinc per article, també en català i castellà, a l'encapçalament del treball.

Els treballs s'han d'enviar, abans del 30 setembre de 2014 a l'adreça: REVISTA GIMBERNAT. Unitat de Medicina Legal i Laboral i Toxicologia. Facultat de Medicina. Carrer de Casanova 143. 08036-Barcelona, o bé a REVISTA GIMBERNAT. Carrer del Carme 47. 08001-Barcelona. E-mail: secretaria@ramc.cat

Igualada - Montserrat,
del 20 al 22 de juny de 2014

XVIII Congrés
d'Història
de la Medicina
Catalana

Antic Hospital d'Igualada

XVIII CONGRÉS D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA CATALANA
Igualada-Montserrat, 20, 21 i 22 de juny de 2014
Butlleta d'inscripció

NOM

COGNOMS

POBLACIÓ CODI POSTAL

COMUNICACIONS

Autors:

Títol:

Autors:

Títol:

Autors:

Títol:

Podeu enviar la butlleta a: **congrshistoria2014@gmail.com** o per correu postal a: Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya, c. del Carme, 47. 08001 Barcelona. Tel. 93 317 16 86 Fax 93 412 05 98.

Preu d'inscripció

Congressista (Inclou dinars de divendres i dissabte, coffee-breaks, actes del congrés -Gimbernat- i programa)	250,00 €	
Acompanyant	75,00 €	
Estudiant (no inclou els dinars del divendres i dissabte)	100,00 €	
Dinar de cloenda del Diumenge	35,00 €	
Total		

Transferència bancària a: Catalunya Caixa 2013-6063-12-0200264142 (cal enviar comprovant junt amb la inscripció)

Igualada - Montserrat,
del 20 al 22 de juny de 2014

XVIII Congrés
d'Història
de la Medicina
Catalana

Antic Hospital d'Igualada

PRESIDENTS ANTERIORS

Primer congrés: Barcelona-Montpeller. 1970

President: Dr. Ramon Sarró i Burbano

Segon congrés: Barcelona-Montserrat. 1975

President: Dr. Manuel Carreras i Roca

Tercer congrés: Lleida-Cervera. 1981

President: Dr. Jacint Corbella i Corbella

Quart congrés: Poblet-Tarragona. 1985

President: Dr. Josep M. Calbet i Camarasa

Cinquè congrés: Barcelona. 1988

President: Dr. Dídac Parellada i Feliu

Sisè congrés: Manresa-Santpedor. 1990

President: Dr. Manuel Camps i Surroca

Setè congrés: Tarragona. 1992

President: Dr. Josep M. Adserà i Martorell

Vuitè congrés: Barcelona. 1994

President: Dr. Josep M. Massons i Esplugas

Novè congrés: Blanes. 1996

President: Dr. Pere Vallribera i Puig

Desè congrés: Lleida-Alcarràs. 1998

President: Dr. Manuel Camps i Clemente

Onzè congrés: Barcelona. 2000

Presidents: Dr. Moisès Broggi i Vallès

Dra. Edelmira Domènech i Llaberia

Dotzè congrés: Pollença. 2002

President: Dr. Francesc Bujosa i Homar

Tretzè congrés: La Canonja. 2004

President: Dr. Josep M. Sánchez i Ripollès

Catorzè congrés: Barcelona. 2006

President: Dr. Manuel Escudé i Aixelà

Quinzè congrés: Berga. 2008

President: Dr. Lluís Guerrero i Sala

Setzè congrés: Sant Feliu de Guíxols. 2010

President: Dr. Carles Hervàs i Puyal

Dissetè congrés: Barcelona. 2012

President: Dr. Ramon Trias i Rubiès

COMITÈ D'HONOR

Il·lm. Sr. Marc Castells i Berzosa
Alcalde d'Igualada

Excm. Sr. Joan Viñas i Salas
President de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya

Excm. i Magfc. Sr. Dídac Ramírez i Sarrió
Rector de la Universitat de Barcelona

Excm. Sr. Josep M. Ventura i Ferrero
President de la Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya

Il·lm. Sr. Jaume Padrós i Selma
President del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona

Il·lm. Sr. Àlvar Net i Castel
President de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears

Il·lm. Sr. Lluís Guerrero i Sala
President de la Societat Catalana d'Història de la Medicina

Il·lm. Sr. Miquel Bruguera i Cortada
President del Patronat de la Fundació Museu d'Història de la Medicina de Catalunya

Il·lm. Sr. Xavier Boquete i Sàiz
President del Consell Comarcal de l'Anoia

Sra. Rosa M. Parés i Marimón
Presidenta del Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada

AMB EL SUPORT DE

Abadia de Montserrat
i el Patronat de la Muntanya

Ajuntament de Capellades

Ajuntament d'Igualada

Col·legi Oficial de Metges de Barcelona
i la Fundació Museu d'Història de la Medicina de Catalunya

Consell Comarcal de l'Anoia

ConSORCI Sanitari de l'Anoia

Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia

Universitat de Barcelona

I COL·LABORACIÓ DE

Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears
i la Filial de l'Anoia

Arxiu Històric de les Ciències de la Salut "Simeó Selga i Ubach"

Col·legi Oficial d'Odontòlegs i Estomatòlegs de Catalunya
i el Museu Odontològic de Catalunya

Institut Medico-Farmacèutic de Catalunya

Institució Milà i Fontanals (CSIC)

Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya

Igualada - Montserrat,
del 20 al 22 de juny de 2014

XVIII Congrés
d'Història
de la Medicina
Catalana

Antic Hospital d'Igualada

COMITÈ ORGANITZADOR

Dr. Josep M. Ustrell i Torrent
President

Dra. Rosa M. Parés i Marimon
Vicepresident

Dr. Josep M. Sánchez i Colom
Secretari

Dr. Lluís Guerrero i Sala
Tresorer

Sra. Montserrat Aymerich i Barberà
Sra. Marta Bartrolí i Romeu
Sra. Mercè Guillén i Fernández
Sr. Joan Pujol i Ros
Sra. Geni Ustrell i Mussons
Vocals

Sra. Imma Jubert i Ruiz
Organització i protocol del Congrés
congrshistoria2014@gmail.com

Sra. Carme Roman i Vera
Protocol de l'Ajuntament
Sra. Àngels Gallegos i Paniello
Sr. Marc Xifró i Collsamata
secretaria@ramc.cat
Secretaria tècnica

Igualada - Montserrat,
del 20 al 22 de juny de 2014

XVIII Congrés
d'Història
de la Medicina
Catalana

COMITÈ CIENTÍFIC

Jacint Corbella i Corbella

President

Francesc Bujosa i Homar

Josep M. Calbet i Camarasa

Manuel Camps i Surroca

Fermí Capdevila i Navarro

Francesc Cardellach i López

Anna M. Carmona i Cornet

Edelmira Domènech i Llaberia

Ignasi M. Fossas

Ferran Garcia i Cardona

Manuel Escudé i Aixelà

Carles Hervàs i Puyal

Virginia Novel i Martí

Ferran Sabaté i Casellas

Ramon Sellarés i Ribera

Vocals

PROGRAMA D'ACTES

MUSEU DE LA PELL D'IGUALADA Carrer del Dr. Joan Mercader s/n

(Foto: Albert Esteves, 2009)

DIVENDRES, 20 DE JUNY DE 2014

08:30 - 09:00 Rebuda dels congressistes
Lliurament de la documentació

09:00 - 09:15 Presentació del congrés pels membres de la taula presidencial
Josep M. Ustrell, president; Rosa M. Parés, vicepresidenta; Josep M. Sánchez-Colom, secretari

09:15 - 11:45 **TEMES LLIURES**

Moderador: Rosa M. Parés

Comunicacions:

- 1.- Manuel Riera: Investigació històrica: ergonomia i progrés de l'Estudi General de Barcelona
- 2.- Paloma Ruiz: Mesures de seguretat i prevenció en l'epidèmia de febre groga a Barcelona, segons la documentació de la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Cadis, l'any 1871

- 3.- Paloma Ruiz: Fons d'epidèmies i caritat a Barcelona segons Carlos Ronquillo, Acadèmic Corresponsal de la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Cadis, l'any 1871
- 4.- Alberto de Leiva, Carmen Pérez-Aguado, Alejandra de Leiva, Eulalia Brugués: Etapas històriques en la optimizaci3n terapèutica de la diabetis
- 5.- Carles Hervàs, Alfons Zarzoso, Sara Fajula: De Belchite a l'Ebre: l'activitat quirúrgica al tren-hospital nº 20
- 6.- Carmen Pérez-Aguado, Manuel González: Brigadas Internacionales y sanidad: vigilancia ideol3gica sobre los voluntarios del Hospital de Matar3
- 7.- Carmen Pérez-Aguado, Alberto de Leiva, Alejandra de Leiva, Eulalia Brugués: La evoluci3n de la anestesia quirúrgica en el Hospital General de Catalunya durante la Guerra Civil (1936-1939)

11:00 - 11:30 Descans

11:30 - 12:30 Moderador: Xavier Buqueres

Comunicacions:

- 8.- Alexandre Rotllan: Mortalitat i salut púbrica a Manresa durant la Guerra Civil
- 9.- Begonya Torres, Ferran Sabaté: La Facultat de Medicina i l'Hospital Clínic segons les revistes ¡Cu-Cut! i L'Esquella de la Torratxa
- 10.- Ferran Sabaté, Begonya Torres: Els llibres de medicina domèstica de la biblioteca púbrica Arús
- 11.- Lluís Guerrero: Anàlisi de les sessions acadèmiques de la Societat Catalana d'Història de la Medicina (1977-2014)

12:30- 13:30 **Inauguraci3n oficial del Congrés**

Marc Castells, alcalde d'Igualada; Joan Viñas, president de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya; Josep M. Ustrell, president del congrés; Rosa M. Parés, vicepresidenta del congrés, Josep M. Sánchez-Colom, secretari del congrés

Conferència inaugural: Carles Crespo: Arquitectura de l'hospital de Sant Bartomeu; i Enric Macarulla: L'antic hospital reneix

13:30 - 15:00 Dinar de treball (en el propi Museu)

15:00 - 16:45 **EL PATRIMONI DE LA SALUT A CATALUNYA**

Moderador: Alfons Zarzoso

Patrimoni mèdic i empresa

- 1.- Jordi Dolz, Martí Pujol: El museu Cusí de la farmàcia.
- 2.- Rosa Avellà: El museu Grifols.
- 3.- Benet Oliver-Rodés, Marta Soler: El museu Oliver Rodés.
- 4.- Judith Entrena, Jordi Sequero: El fons patrimonial de la Fundació Uriach 1838

16:45-17:15 Descans

17:15-19:00 **Taula rodona: Què fem amb el patrimoni mèdic?**

- 1.- Sílvia Alemany, Laura Francès: El patrimoni mèdic i la salut en el món rural català
- 2.- Carles Hervàs: El col·leccionisme mèdic privat, subhastes i internet
- 3.- Teresa Blanch: La xarxa de museus de farmàcia a Catalunya
- 4.- Martí Pumarola: El patrimoni de la veterinària
- 5.- Dolors Ceperuelo, Josep M. Ustrell: El patrimoni odontològic a Catalunya
- 6.- Anna M. Carmona: Mecenatge públic i privat, i defensa del patrimoni científic

19:00-19:30 **Conferència convidada**

Amélia Ricon: Usos del patrimonio médico a partir de la experiencia de un museo universitario: investigación, docència y comunicaci6n.

DISSABTE, 21 DE JUNY DE 2014

09:15 - 11:00 Auditori

BIOGRAFIES

Moderadora: Carles Hervàs

Comunicacions:

- 1.- Joan Pujol: Miquel Homs i Quer, un farmacèutic de l'alta muntanya (Cardona 1854 - Gironella 1929)
- 2.- Mercè Viger, Sara Fajula: La xeringa (1899-1936), història d'una promoció de metges
- 3- Antoni Bayés de Luna, Josep Arimany, Miquel Ylla-Català, Miquel Bruguera, Mercè Viger: Nissagues mèdiques d'Osona
- 4.- Miquel Bruguera: Ramon Trias i Rubiès (1926-2012). Una vida exemplar
- 5.- Xavier Buqueres: Josep Maria Massons (1913-2012) mestre i amic
- 6.- Miquel Sala: El testimoni de Ramon Combelles i Merli
- 7.- José M. López: Algunos documentos para la historia del Dr. Domenech Amaya (1792-1793)

Sala L'home i l'aigua

MISCEL·LÀNIA

Moderador: Ferran Sabaté

Comunicacions:

- 1.- Jesús Sabaté: Anàlisi de la Editorial Barcino i la Col·lecció Popular "noucentista" a través de les seves publicacions relacionades amb el món de la medicina i la salut
- 2.- Jesús Sabaté: Notes entorn el llibre "La libertad de la concepción" (Barcelona, 1936) del Dr. Béla Totis i del seu traductor Ferenç Oliver Brachfeld
- 3.- Begonya Torres, Ferran Sabaté, Joan Martínez: El llibre d'estudi d'anatomia humana del doctor Frederic Duran i Jordà
- 4.- Anna M. Carmona, Joan Esteva, Isabel Fabregat: Docència, recerca i difusió en el Museu de Farmàcia catalana
- 5.- Josep Farré, Anna M. Carmona, Pau Alcover: Evolució de la formulació magistral a Catalunya
- 6.- Virginia Novel: La creació de la podologia com a entitat pròpia a Catalunya

11:00 - 11:30 Descans

11:30 - 13:30 Auditori

BIOGRAFIES

Moderador: Anna M. Carmona

Comunicacions

- 7.- José M. López: El Dr. Corominas Biern, director del balneario de la Fuente Santa de Gayangos (Burgos) (1877-1880)
- 8.- Edelmira Domènech: Nota sobre l'obra de Victor Burq, metge occità (1822-1884) i la metal·lúrgia
- 9.- Manuel Camps, Manuel Camps Clemente, Blau Camps: El metge Jaume Claver Granell
- 10.- Josep M. Simón-Tor: Joaquim Hugas i Wenceslao Marin, oftalmòlegs catalans
- 11.- Josep M. Simón-Tor: Sobre el Dr. Lluís Noguer i Molins
- 12.- Xavier Botet: Els Drs. Botet, una nissaga de metges per a Igualada

11:30 - 13:00 Sala L'home i l'aigua

MISCEL·LÀNIA

Moderadora: Begonya Torres

Comunicacions:

- 7.- Ignasi Carol: Presències
- 8.- Jordi Carol: Unitat de cremats de la Vall d'Hebró

9.- M. Rita Marimon: La incidència de la pesta a la revolta catalana del 1640 al 1652

10.- Jacint Corbella: La ràbia a Catalunya. Un brot de ràbia al partit d'Igualada l'any 1841

11.- Elisabet Bagués, Carmen Garrancho, Raquel Jaume: Anestèsia prequirúrgica a l'Hospital d'Igualada

12.- Carme Jou: El servei de pediatria de l'Hospital d'Igualada

13:30 - 15:00 Dinar de treball (Restaurant Racó del Traginer)

15:00 - 16:00 **Assemblea de la Societat Catalana d'Història de la Medicina**

16:00 - 19:30 Visita a l'Abric Romaní de Capellades

(Foto: Wikimedia Commons)

Sortida amb l'autocar des del Museu de la Pell

Visita guiada, a càrrec del Sr. Raül Bartrolí

Tornada al punt de sortida

**SALA DEL VENERABLE
Hotel Abat Cisneros. 2a. planta
Montserrat**

DIUMENGE, 22 DE JUNY DE 2014

09:15 - 09:30 Rebuda dels congressistes

09:30 - 09:50 **Presentació de l'acte**

Josep M. Soler, Abat de Montserrat; Joan Viñas, president de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya; Josep A. Plana, vicerector de la Universitat de Barcelona; Josep M. Ustrell, president del congrés; Adrià Casas, conferenciant convidat

09:55 - 10:25 **Conferència**

Adrià Casas: L'Hospital de la Santa Creu durant la Guerra de Successió

10:30 - 11:40 **Sanitat en el segle XVIII**

Moderador: Lluís Guerrero

Comunicacions:

- 1.- Anna M. Carmona: Repercussió del decret de Nova Planta en l'evolució de les farmacopees i receptaris al Principat de Catalunya

- 2.- Manuel Camps, Blau Camps: L'apotecari de Lleida Josep Francés i la seva apotecaria
- 3.- Jaume Adam, Lluís Guerrero: L'hospital de pobres de Sant Llorenç de Morunys, al Solsonès (s. XIV-XX)
- 4.- Lluís Guerrero, Jaume Adam: La nissaga d'apotecaris Vilaginés de Sant Llorenç de Morunys (Solsonès, s. XVIII)

11:50 - 12:20 **Intermedi musical:** La música del segle XVIII, a càrrec de Svetlana Tovstukha (violoncel) i Julian Gogu (flauta)

Programa: Johann Sebastian Bach: Badinerie
Marin Marais: Follia
Antonio Vivaldi: La tempesta
Cant dels ocells

12:30 - 13:00 **Presentació del llibre** de Josep M. Calbet i Ferran Sabaté: *Inicis del lèxic científic català modern*
Obsequi d'un exemplar als assistents

13:30 - 15:30 Dinar a l'hotel Abat Cisneros
Lliurament dels premis a les dues millors comunicacions del congrés
Informació sobre els propers congressos

Bases dels premis

PREMI DE LA SOCIETAT CATALANA D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA "AUTOR NOVELL"

- 1.- Es consideraran autors novells els que tinguin menys de 30 anys el dia d'atorgament del guardó.
- 2.- Es concedirà a la millor comunicació original presentada en el curs d'un congrés d'Història de la Medicina Catalana, per la qual cosa tindrà caràcter bianual.
- 3.- La comunicació no podrà estar signada per més de dos autors, ambdós novells.
- 4.- El guardó consistirà en l'abonament de les despeses d'inscripció al congrés d'un sol congressista i el lliurament del diploma acreditatiu a un o dos autors, si és el cas.
- 5.- El Jurat serà presidit pel president de la Societat Catalana d'Història de la Medicina i dos membres més de la Junta designats per ell abans del congrés. La seva decisió serà inapel·lable.
- 6.- El lliurament del guardó tindrà lloc en la sessió de cloenda del congrés en curs.
- 7.- El treball premiat serà publicat a "Gimbernat. Revista catalana d'història de la medicina i de la ciència", on s'hi farà constar de forma destacada la distinció aconseguida.

PREMI DE LA SOCIETAT CATALANA D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA "DR. LLUÍS COMENGE I FERRER"

- 1.- Es concedirà a la millor comunicació original presentada a cada congrés d'Història de la Medicina Catalana. Com aquests tindrà caràcter bianual.
- 2.- En quedaran excloses les ponències i lliçons magistrals.
- 3.- El guardó consistirà en la certificació del premi i el lliurament d'un diploma acreditatiu.
- 4.- El jurat estarà constituït pel president de la Societat Catalana d'Història de la Medicina i pel president i secretari del congrés, que per la seva condició no podran optar al guardó. La decisió serà inapel·lable.
- 5.- La concessió es farà pública en la sessió de cloenda del congrés en curs.
- 6.- La publicació del treball guanyador es farà a "Gimbernat. Revista catalana d'història de la medicina i de la ciència", on s'hi farà constar de forma destacada la distinció aconseguida.

Hotels recomanats

América	***	www.hotel-america.es Avda. Mestre Joan Muntaner 44-45. Igualada A 4 min. del congrés	938 03 10 00
Ciutat d'Igualada	***	www.hotel-ciutat-igualada.tvtrip.es Pg. Mossèn Jacint Verdaguer 167. Igualada A 8 min. del congrés	938 06 61 50
Molí Blanc	***	www.moliblanchotel.cat Carretera C-241c. km 0,9. Igualada (terme de Jorba) A 10 min. del congrés 41º 35' 08.70" N - 1º 34' 34.76" E	938 01 91 79
Robert	**	www.hotel-robert.com Agda. de Catalunya 1. La Pobla de Claramunt A 19 min. del congrés. El més proper a l'Abric Romani	938 08 60 00

Opció per la jornada del Diumenge

Abad Cisneros	***	www.tripadvisor.es/HotelAbatCisneros	938 77 77 01
----------------------	-----	--------------------------------------	---------------------

Estacionament més proper al Museu de la Pell

Aparcament Igualada Centre

Plaça de la Creu-Passeig de les Cabres

<http://www.igualada.cat/cat/Igualada-per-Temes/Mobilitat-i-Transports/Aparcaments>